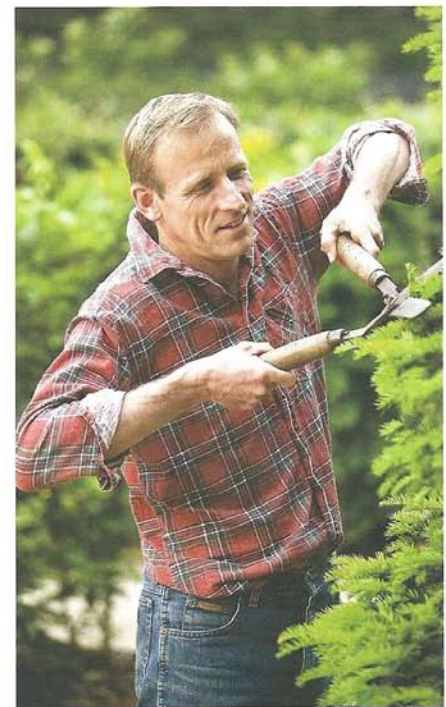
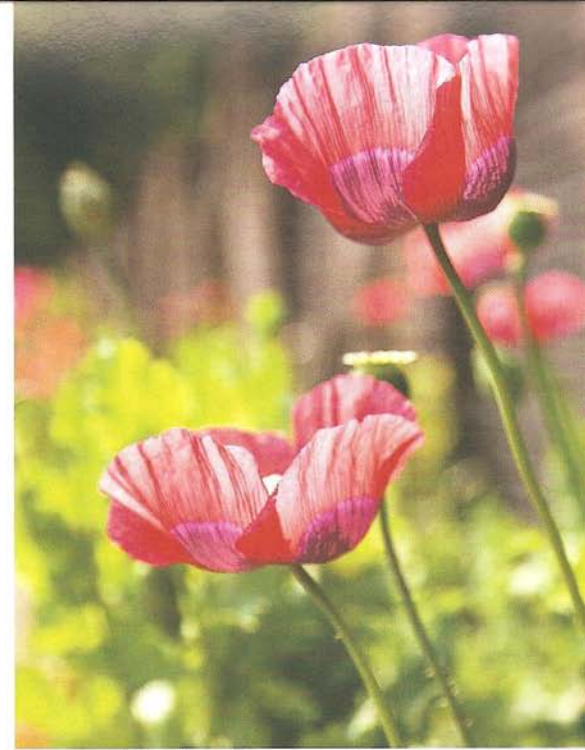
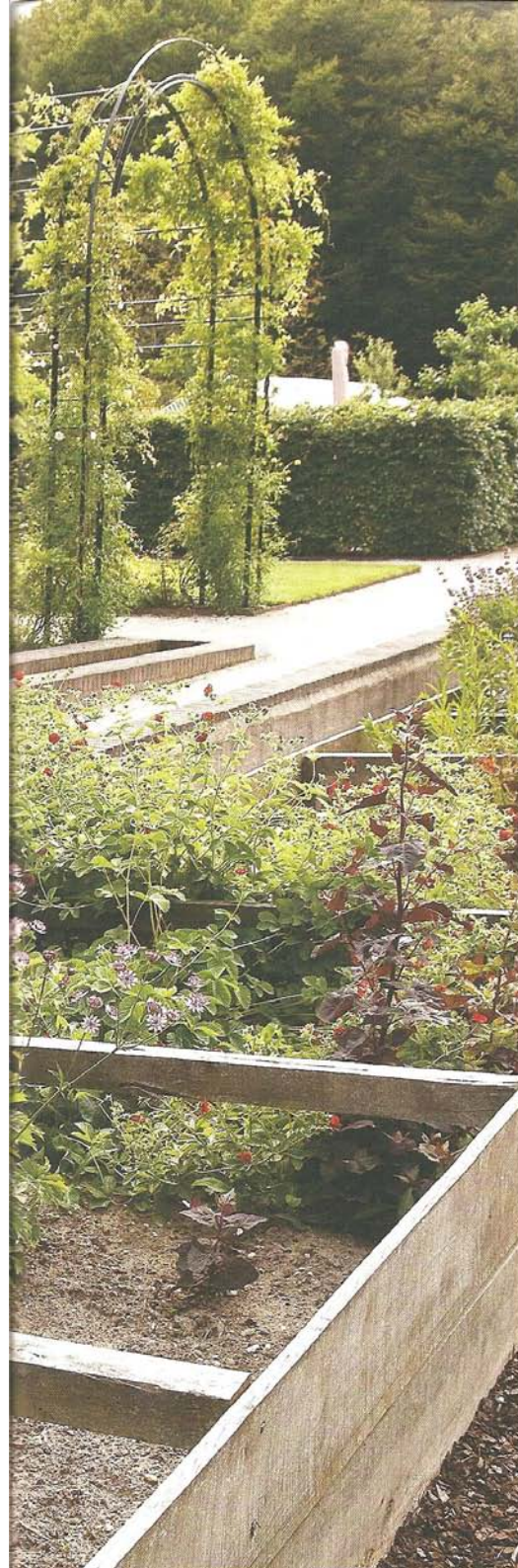

Terug naar Oosterbeek

Initiatiefnemers Mariëlle van Kempen en Egbert Reemink zaten in 2007
wol plannen tijdens de restauratie en heraanleg van tuin de Lage Oorsprong.
Seasons ging kijken hoe het er - ruim drie jaar later - voor staat.

Jacqueline van der Kloet

Wat vindt de groenontwerpster?

Groenontwerpster **Jacqueline van der Kloet** bezocht de Lage Oorsprong voor het laatst in april. Ze is onverminderd enthousiast over het werk van Mariëlle en Egbert: "Ik ben in april 2010 gaan kijken en was verrast door hoe de tuin zich ontwikkeld heeft. Er zijn wel wat problemen geweest met planten die niet geleverd konden worden en waarvoor we vervangers hebben moeten zoeken. Maar vooral in het mediterrane gedeelte bleek een ware groeïexplosie te hebben plaatsgevonden. De *Camellia's* hadden het erg zwaar gehad in de strenge winter, maar de *Gaura's* komen goed op en de *Romneya* is een ware blikvanger. Het is verbazingwekkend hoe goed sommige planten die het elders in Nederland zwaar hebben, het hier doen. Ik heb goede hoop dat het allemaal nog veel mooier wordt. Om die reden heb ik de Lage Oorsprong ook voorgesteld als 'showtuin' voor de internationale pers. Ik heb er vertrouwen in dat het iets moois wordt."

'We willen graag dat de mensen de tuin beléven'

Tijdens ons eerste bezoek aan de tuin waren de werkzaamheden nog in volle gang. Even ter herinnering: van het landgoed en de tuin, die rond de eeuwwisseling nog waren heringericht door Leonard Springer (1855 -1940), geestelijk vader van de Nederlandse landschapsarchitectuur, was na de gevechten rond Oosterbeek in 1944 weinig meer over. Mariëlle van Kempen en Egbert Reerink besloten het braakliggende terrein opnieuw in te richten op basis van de oude tekeningen. Het moest 'een doorsnede worden van de 'verschillende cultuurhistorische ontwikkelingsstadia van het landgoed'. Mariëlle leidt ons rond door de tuin die er in vergelijking met drie jaar geleden opmerkelijk weelderiger uitziet.

Laten we beginnen bij de lotus, het symbool van Lage Oorsprong.

Mariëlle: "We zijn nog steeds heel blij met de vijver die we speciaal hebben laten aanleggen met het oog op die winterharde lotus. Het is een bijzondere plek waar met name kinderen met bootjes heel veel plezier aan beleven. Toch hebben we die lotus nu in een aparte bak gezet, want die deed het de afgelopen koude winters niet heel fantastisch. Hij vormt telkens wel een knop, maar die zet niet door. Ik ben toevallig net in een tuin in Dortmund geweest, waar ik een prachtige bloeiende lotus zag. Toen ik mijn hand in het water stak begreep ik het, de watertemperatuur lag daar rond de 30 °C. In een verwarmde vijver is het goed te doen. Toch geven we het in onze onverwarmde vijver nog niet op. We hebben de lotus nu in een zwarte bak tussen de betonnen resten van de anjerkas gezet. Naar Thais voorbeeld, waar ze in zwarte, plastic bakken gewoon naast de weg bloeien."

En de berceau?

"Die is volop in gebruik. De begroeiing schiet aardig op; hij is flink bedekt met blauwregenen, ramblers en andere rozen. De berceau is erg populair bij mensen die voor iets bijzonders komen. We hebben er al een trouwerij in

gehad, waarbij de vader zijn dochter door de berceau naar het altaar leidde, diners aan lange tafels en zelfs een balletvoorstelling die zich deels in de berceau afspeelde. Erg sfeerol. En noodzakelijk. We moeten in de tuin af en toe bijzondere evenementen organiseren, want het is nog steeds de bedoeling dat de stichting de tuin kostendekkend kan exploiteren, zodat we niet afhankelijk zijn van subsidies."

En jullie doen alles zelf?

"Ik ben er in het seizoen fulltime mee bezig. Maar vraag me niet naar de namen van alle afzonderlijke plantjes. Mijn taak is te zorgen dat alles in de tuin loopt en dat het project doorgang vindt. Er is inmiddels een goede ploeg van gastvrouwen, gasteren, rondleiders en tuinmensen. Verder werk ik continu aan de pr voor de tuin en zijn we met de voorbereidingen bezig voor de aanleg van het groene forum, het labrynt, de oranje, kassen en de kapchaar. Egbert en ik zijn dagelijks op de tuin. Het 'echte' tuinwerk doet tuinman Frans Groothuizen. Hij wordt vier dagen in de week geholpen door mensen van Stichting Buitenbeheer en stuurt de vrijwilligers aan. Door de week werken ze met z'n drieën, op donderdag en vrijdag met een man of acht. En zo redden we het net. Maar in alle eerlijkheid: dat we voor een veld met hoogstamfruitbomen hebben gekozen klinkt heel romantisch, maar het feit dat we daar minder onderhoud aan hebben dan aan de tuinkamers, heeft zeker meegespeeld. Het moet allemaal wel te doen blijven. Want niet alles loopt zoals gepland."

Wat voor tegenslagen hebben jullie gehad?

"We hebben een maand nadat we openen, een onvoorstelbare hagelbui gehad, waarna de meeste planten doorzeefd bleken te zijn, de paden in het bos lagen en alle ramen van de broeibakken sneuvelen. We hebben de ramen vervangen en de planten teruggeknipt. Maar de schade aan de paden was enorm. Omdat het terrein schuin afloopt, zijn de paden tot en

'De tuinobjecten dreigden wat verloren te raken. Vandaar dat we ze hebben verplaatst. Vijfhonderd kilo per stuk, gewoon op de mestkar van de boer'

Luc van Dam & Charlotte Korthals Altes

Wat vinden de tuin- en landschapsarchitecten?

Luc van Dam tekende het ontwerp voor de berceau volgens de principes van de gulden snede. Zijn collega Charlotte Korthals Altes van Copijn Tuin- en Landschapsarchitecten hield zich na de voltooiing van de constructie bezig met de beplanting van de berceau en is enthousiast over het resultaat: "Luc van Dam wilde de klimplanten op hun mooist tonen. Het was belangrijk dat de berceau met z'n forse afmetingen (23 meter lang met 14 bogen van 5 meter hoog) de tuin niet in twee 'kamers' zou verdelen. Vandaar dat gekozen is voor transparantie door middel van een gelaste constructie. Ik wilde bloei in alle seizoenen: blauweregen en Clematis in de lente, geurende rozen, passiebloemen en Clematis in de zomer, en nog eens doorbloeiende rozen en herfstclematissen in het najaar. De steeds dikkere stammen van de blauweregens zorgen voor structuur op alle cruciale hoeken van de berceau. En de voeten van de staanders zijn met vaste planten en bloembollen geaccentueerd. Al na twee jaar bloeide de gehele berceau overdadig. Dat het een goed ontwerp was wisten we, maar dat het zo mooi zou uitpakken, dat verraste zelfs ons!"

met hun fundering weggespoeld. Om ervoor te zorgen dat zulk extreem natuurgeweld niet nog eens zo veel aan zou richten, hebben we een heel nieuw afwateringssysteem aangelegd. Dat was een enorme kostenpost. Zo gebeuren er wel meer dingen die we van tevoren niet hadden bedacht. Er is ook nog van alles in ontwikkeling. Soms merken we dat dingen die er in het ontwerp goed uitzagen, in deze tuin niet werken. De zes kunstzuilen, die tussen de fruitmuur en de koude bakken staan, stonden eerst in de 'tapijtgalerie' van Jacqueline van der Kloet. Daar bleken de tentoongestelde werken toch een beetje verloren te raken. Vandaar dat we ze hebben verplaatst. Vijfhonderd kilo per stuk, gewoon op de mestkar van de boer."

En de kunstwerken óp die zuilen?

"Dat is werk van diverse kunstenaars, meestal uit de streek. Kunst past wat ons betreft goed bij een tuin, en vandaar dat we wisselende exposities houden. Daarnaast zijn er ook kunstwerken zoals 'Paradise gardens', het beeld van Jits Bakker, dat bij de vijver staat. Dat is wel een mooi verhaal. Ik had eigenlijk geen idee hoe groot de internationale reputatie van Bakker was. Ik raakte toevallig met hem in gesprek en vroeg of hij eventueel belangstelling had om hier te exposeren. Daar had hij geen tijd voor, zei hij, maar hij nodigde me wel uit om eens in zijn atelier en beeldentuin te komen kijken. Intussen had ik begrepen dat zijn beelden over de hele wereld verspreid staan. Na een avond kletsen in zijn atelier in De Bilt, nodigde ik hem uit voor een bezoek aan de Lage Oorsprong. Zijn eerste reactie was niet echt bemoedigend. 'Wat is dit? Het lijkt wel een kwekerij', zei hij. Maar even later, toen hij door de berceau naar de vijver liep, zei hij: 'Dan komt hier Paradise gardens.' En daar bleef het niet bij. Er staan nu drie beelden van Bakker op de Lage Oorsprong."

Is het geworden wat jullie voor ogen hadden toen jullie hieraan begonnen?

"Helemaal! We willen graag dat mensen de tuin beléven. Door te plukken en te proeven in de bloemen- en besenpluktuin, de geuren op te snuiven in de kruidentuin, te luisteren naar het klaterende water in de waterloop. En heel belangrijk: waar ook kinderen graag komen om waterbeesten te vangen in de lotusvijver, of een workshop bootjes maken te volgen. De Lage Oorsprong moet een ontmoetingsplek zijn waar mensen komen om met een stuk appeltaart erbij ideeën uit te wisselen, waar ze zich thuis voelen."

En als we over drie jaar nog eens terugkomen?

"Dan hebben we het labrynt inmiddels voltooid en kunnen julie een concert komen beluisteren, of een lezing volgen in het groene forum. Dat wordt een soort halfrond amfiteater van grasverdiepingen met een onderlaag van turf. De ontwerpen liggen er, maar toen na veel vijven en zessen de vergunningen rond waren, verliep de toegekende subsidie en nu moeten we dus opnieuw het geld bijeen zien te brengen. Dit is niet de eerste keer dat de subsidie onder onze handen verdwijnt. Niet iedereen is meteen zo enthousiast als wij, sommige mensen houden nou eenmaal niet van verandering. Maar let op mijn woorden: het komt er! Net als de oranje, nu nog een simpel onderdakje op basis van een bestaande muur, bouwsteigers en dekzeil, straks een stijlvol onderkomen dat met moderne middelen recht doet aan de traditie van de tuin. En ons uitgangspunt blijft kwaliteit. We streven ernaar dat alles er met de vakkennis van de mensen die wij hier bij elkaar hebben gebracht over honderd jaar nog staat." ☺

Tekst Erik Nieuwenhuis
Fotografie Andries de la Lande Cremer

Hans Prins

Wat vindt de kweker?

Kweker Hans Prins had hooggespannen verwachtingen van de winterharde lotus die hij in de vijver van de Lage Oorsprong neerzette. Maar die zijn (nog) niet helemaal uitgekomen. "Het is jammer dat de lotus het tot nu toe niet goed heeft gedaan. Ik denk dat we twee factoren over het hoofd hebben gezien: er is wel voldoende zon, maar niet de hele dag door, omdat de beuken een deel van het noodzakelijke zonlicht wegnemen. Maar wat belangrijker is: deze lotus heeft een heleboel voeding nodig. Een laagje water van 10 centimeter is voldoende, maar er moet voldoende modder en mest voorhanden zijn. Aan de winter kan het niet gelegen hebben, want die soort overleeft ook de kou van Siberië, waar hij van oorsprong vandaan komt. Ik heb nu in mijn eigen tuin een nieuwe winterharde lotus van Chinese komaf geplant. Ik blijf het proberen. Door de grote drukte op mijn eigen kwekerij ben ik er het afgelopen jaar niet toe gekomen weer eens bij de Lage Oorsprong te gaan kijken. Maar als je mij vraagt: zou je het nog eens willen proberen met een nieuwe soort, dan zeg ik meteen ja."

